

The development guideline of school administrators characteristic in 4.0 era under the Office of Mahasarakham Primary Education Service

Area 3

Kanokwan Donsomjit¹ and U-rasa Promta²

Received	Reviewed	Revised	Accepted
07/08/2563	10/11/2563	11/11/2563	12/11/2563

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the current and the desirable state of school administrators characteristic in 4.0 era and 2) study the development guideline of school administrators characteristic in 4.0 era under the Office of Mahasarakham Primary Education Service Area 3. The research procedures were divided into two phrases. The first stage was to study the current state of school administrators characteristic by working with 295 school administrators and teachers as a sample, by a stratified division. The research instrument was a 5 level criterions questionnaire with reliability of 0.94. The statistics used for data were analyzed by percentage, mean, standard deviation. The second stage was the studying of the development guideline of characteristics of school administrators characteristic in 4.0 era under the Office of Mahasarakham Primary Education Service Area 3 with 9 experts, using evaluate the suitability and feasibility

The results found that:1. The current state of school administrators characteristic in 4.0 era under the Office of Mahasarakham Primary Education Service Area 3 in overall was high average and the desirable state in overall was in the highest level. The priority need rank from high to low level was leadership, cooperation, vision and creative thinking respectively.2. The development guideline of school administrators characteristic in 4.0 era, Which is divided into 3 Unite, include cooperation vision and creative thinking respectively and Unite include 1) principal 2) instruction 3) objectives

¹ Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail: pupaelovenum@gmail.com

² Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail: pupaelovenum@gmail.com

4) process of development 5) Content and 6) measurement and evaluation, and the possibility and possibility of program in overall was in the highest level.

Keywords: School administrators characteristic in 4.0

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

กนกวรรณ ดอนสมจิตร³ และอรุสา พรหมทา⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 295 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือ คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง

ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าความต้องการจำเป็น เรียงตามลำดับจากค่าสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การประสานความร่วมมือ การมีวิสัยทัศน์ และความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ 2. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 แบ่งเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การประสานความร่วมมือ 2) การมีวิสัยทัศน์ และ 3) ความคิดสร้างสรรค์ แต่ละหน่วยประกอบด้วย 1) หลักการ 2) คำชี้แจง 3) วัตถุประสงค์ 4) กระบวนการพัฒนา 5) เนื้อหา และ 6) และการวัดและประเมินผล โดยและชุดกิจกรรมมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0

³ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, E-mail : nmpk.thadrong@gmail.com

⁴ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, E-mail : nmpk.thadrong@gmail.com

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในยุค 4.0 ที่มุ่งให้ประเทศมีรายได้สูงโดยการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ที่ช่วยยกระดับคุณภาพของเศรษฐกิจจากกลไกต่าง ๆ เน้นไปทางการนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ เพื่อ ผลักดันให้ประเทศหลุดพ้นจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง โดยได้เปลี่ยน ผ่านจากยุค 1.0 ที่เน้นการพัฒนาประเทศในด้านเกษตรกรรม ไปสู่ยุค 2.0 ที่เน้นอุตสาหกรรมเบา และ เข้าสู่ยุค 3.0 ที่เน้นอุตสาหกรรมหนัก สำหรับการพัฒนาประเทศให้เกิดความยั่งยืนตามแนวทาง ดังกล่าวได้นั้นจะต้องมุ่งเน้นในเรื่องของการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุค 4.0 หรือการศึกษา 4.0 นั้นเอง โดยเริ่มจากการศึกษา 1.0 เป็นการศึกษาของไทยในยุคเกษตรกรรม ผู้เรียนเรียนรู้จากครู อาจารย์ การศึกษา 2.0 เป็นการศึกษาไทยยุคอุตสาหกรรม ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่วนการศึกษา 3.0 เป็นการศึกษาไทยยุคเทคโนโลยี ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้เอง และการศึกษา 4.0 เป็นการศึกษาไทย ยุคนวัตกรรมและผลิตภาพ ผู้เรียนสร้างนวัตกรรมได้ ทั้งนี้ไทยแลนด์ 4.0 เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายของ รัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ (คสช.) ที่ใช้เป็นกรอบหรือแนวทางพัฒนาประเทศ เป็นการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ปฏิรูปการสร้างสรรค์ความรู้ผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนา การปฏิรูปคนและการปฏิรูปการศึกษาไป พร้อมกัน ซึ่งที่ผ่านมามีกระทรวง ศึกษาธิการก็ได้เร่งปฏิรูปการเรียนรู้ให้กับเด็กไทยในหลายด้าน ได้แก่ การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ การส่งเสริมการเรียนรู้การสอนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ การ พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การพัฒนาปรับปรุงตำราเรียนให้มีมาตรฐาน 5 ดาว การบริหารจัดการ คุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก และการปรับหลักสูตรการเรียนการสอน ซึ่งการจัดการศึกษาในยุค 4.0 ให้ ได้ตามเป้าหมายและมีคุณภาพ ต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและเป็นตัวแปรสำคัญ ในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร (Jenkhwaio, S. and Jenkhwaio, S., 2017)

นอกจากนี้ในอนาคต 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ.2560-2579) สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ประเทศ มีแนวโน้มจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรง และฉับพลันในหลากหลายมิติ รัฐบาล ปัจจุบันได้ กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีกรอบแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาประเทศโดยต้อง ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย ประกอบไปด้วย ด้านความมั่นคง การสร้างความสามารถในการ แข่งขัน การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน การสร้างโอกาสความเสมอภาคและการเท่าเทียมกันใน สังคม การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การปรับสมดุลและพัฒนาระบบ

การบริหารจัดการภาครัฐ และกำหนดเป็นนโยบายหลัก คือ Model Thailand 4.0 จากการ เปลี่ยนแปลงแนวนโยบายในการพัฒนาประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ยุคปัจจุบัน ทำให้ส่งผล กระทบต่อทุกวงวิชาชีพ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาซึ่งมีหน้าที่เป็นแหล่งให้ความรู้และผลิตบุคลากร ให้ตรงกับความต้องการของสังคม ทั้งระดับโลกระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับท้องถิ่นและระดับ

ชุมชน ดังนั้นทิศทางใหม่ ในการพัฒนาการจัดการศึกษาไทยสู่ยุค 4.0 จึงเป็นโจทย์สำคัญสำหรับการจัดการศึกษา และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พร้อมรับกับความท้าทาย ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (Pengsrism, B., 2018) ไทยแลนด์ 4.0 ถือเป็นโมเดลใหม่ของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศไทยที่มุ่งปรับเปลี่ยน โครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” (Value –Based Economy) เพื่อก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลาง การจัดการศึกษาในยุคนี้จึงต้องมุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้าง สรรค์ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Muktarakosa, S., et al., 2018) แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินการดังกล่าวข้างต้นของสถานศึกษาซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำนั้น ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะมีภาวะผู้นำแล้วประการสำคัญ คือ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในยุค 4.0 เพื่อการบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพและ ยืนหยัดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงได้อย่างสง่างาม ดังที่ (Wisalaporn, S., 2008) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันมีองค์ประกอบหลายอย่างที่จะช่วยให้องค์กรหรือสถานศึกษาอยู่ได้อย่างมั่นคง มีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ องค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่สถานศึกษาจะขาดเสียมิได้ก็คือ ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ที่จะต้องเป็นผู้นำและปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอย่างมีอาชีพ ตลอดจนมุ่งทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ความสำเร็จของโรงเรียนซึ่งเป็นองค์กร ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านบุคคลเป็นหลัก หากผู้บริหารโรงเรียนมีคุณลักษณะที่เหมาะสมแล้ว โอกาสที่จะประสบความสำเร็จก็สูงขึ้น ผู้บริหารจึงเปรียบเสมือนหัวใจของสถานศึกษา

การศึกษายุค 4.0 (Education 4.0) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุก หนทุกแห่งบนโลกใบนี้มาบูรณาการเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ มาตอบสนองความต้องการของ สังคม เนื่องจากปัจจุบันองค์ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้จึงไม่ใช่เป็น การถ่ายทอดจากผู้สอนสู่ผู้เรียน ต้องมีการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็น เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น สื่อดิจิทัลต่าง ๆ และส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง แต่การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันยังคงห่างไกลในหลายๆ มิติ เช่น ไม่สอนให้ผู้เรียน คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ด้วยตัวเอง ยังคงสอนให้ แก้ปัญหาจากโจทย์แบบเดิม ๆ ไม่เชื่อมโยงกับปัญหาที่เกิดขึ้น จริงๆ อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการค้นหาความรู้ เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ แต่ผู้เรียนส่วน ใหญ่ในปัจจุบันใช้เวลาในโลกออนไลน์ไปกับเกมส์ เล่นไลน์ เฟสบุ๊ค ซึ่งบางครั้งมีคำพังเพยว่า “เป็น สังคมก้มหน้า” มีโลกส่วนตัวสูง บุคลากรทางการศึกษาอีกจำนวนมากที่อยู่ในระบบ 1.0, 2.0, และ 3.0 ที่กล่าวมา เป็นเพียงตัวอย่างบางตอนเท่านั้น ซึ่งเป็นโจทย์ใหญ่ที่สำคัญและท้าทายสำหรับผู้รับผิดชอบ ในการจัดการศึกษายุคปัจจุบัน (Muktarakosa, S., et al., 2018) ซึ่งบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ จะทำให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาได้ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะต้องเป็นผู้นำและผู้ ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนการสอน

และการเรียนรู้ รวมทั้งประสานสัมพันธ์ ระดมและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการบริหารการศึกษานอกจากผู้บริหารสถานศึกษาจะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของสถานศึกษาแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นจุดเชื่อมของ นโยบายกับการปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจะต้องเป็นผู้มีสมรรถนะตามหลักเกณฑ์ มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ เพื่อการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาภายใต้รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคของการบริหารจัดการศึกษาไทยในปัจจุบัน (Pengsrisarn, B., 2018)

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ต้องมีคุณสมบัติที่โดดเด่นเหมาะสม เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์สูงในงานที่ทำ หรือเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ และมีองค์ประกอบความเป็นมืออาชีพ กล่าวคือ มีคุณลักษณะที่ดี มีทักษะยุคใหม่ มีความเป็นผู้นำทางวิชาการบนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถสนองตอบต่อการแข่งขันและทันสมัยเหมาะสมกับยุคไทยแลนด์ 4.0 (Muktarakosa, S., et al., 2018) สอดคล้องกับ Pangthai, S., 2016) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จในยุคปัจจุบันจะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยเฉพาะสังคมแห่งการเรียนรู้ในยุคของเทคโนโลยีในการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทอย่างเต็มที่และใช้กลยุทธ์และ เทคนิคการบริหารระดับสูง จึงจะสามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ

จากที่กล่าวมาผู้ที่มีความสำคัญและเป็นตัวแปรที่สำคัญในด้านการจัดการศึกษาระดับสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับยุค 4.0 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาไทยแลนด์ 4.0 จะต้องมีความรู้ คุณลักษณะที่โดดเด่นเหมาะสม และมีความเป็นมืออาชีพที่จะสร้างเด็กยุคไทยแลนด์ 4.0 ให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการประยุกต์ใช้ และเข้าถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ การเรียนรู้ ต้องเรียนรู้จากปัญหาจริงที่เกิดขึ้น (Problem Based Learning) และคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 นั้นถือเป็นทุนมนุษย์ของปัจเจกบุคคลที่สามารถสร้างขึ้นได้โดยไม่ยากนัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดประเด็นการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เนื่องจากเห็นว่าหากผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะเฉพาะที่สามารถนำพาการปฏิรูปการศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายและบริหารจัดการให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงยุค 4.0 ได้ ก็จะมีส่งผลต่อการพัฒนาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียนที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในยุคปัจจุบัน อีกทั้งยังจะเป็นส่วนที่สำคัญที่จะพัฒนาการศึกษาของชาติให้ทัดเทียมในระดับนานาชาติอีกด้วยเช่นกัน

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ และมีขอบเขตการวิจัยในแต่ละระยะ ดังนี้
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1,417 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 147 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,270 คน จากจำนวนโรงเรียน 147 โรงเรียน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2562 กำหนดตามตาราง Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 คน โดยกำหนดสัดส่วน ดังนี้

2.1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 147 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน

2.2) ครูผู้สอน จำนวน 155 คน สุ่มเลือกโดยวิธีการจับสลากอย่างง่าย

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 3) ด้านความคิดสร้างสรรค์ และ 4) ด้านการประสานความร่วมมือ

1.3 ขอบเขตด้านสถานที่

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถาน ศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

2.1 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษาคือ

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ประกอบด้วย 1) ศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 1 คน 2) ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหาร จำนวน 5 คน และ 3) นักวิชาการด้านการบริหารจัดการ จำนวน 3 คน

2.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ร่างแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถาน ศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

2.3 ขอบเขตด้านสถานที่

สถานที่ปฏิบัติงานของผู้ทรงคุณวุฒิ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0

1.2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0

1) สร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบ Likert ได้แก่ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1) ครอบคลุมเนื้อหาการวิจัย 5 ด้าน มีเกณฑ์การแปลความ หมายถึง

- 5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2) วิเคราะห์ข้อมูล

3.1) แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) มีเกณฑ์ในการแปลความหมายจากผลการวิเคราะห์ 5 ระดับ ดังนี้

- 4.50 - 5.00 มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 - 4.49 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
- 2.50 - 3.49 มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 - 2.49 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.49 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

2.1 นำผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ มาวิเคราะห์เพื่อเรียงลำดับความต้องการจำเป็นคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0

2.2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0

2.3 ร่างแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

2.4 นำเสนอร่างชุดกิจกรรมแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดยดำเนินการดังนี้

1) สร้างเครื่องมือการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทาง คือ แบบประเมิน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบ Likert ได้แก่ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1) ครอบคลุมเนื้อหาการวิจัย 5 ด้าน มีเกณฑ์การแปลความ หมายถึงดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2) ดำเนินการประเมินความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทาง

3) ปรับปรุง แก้ไขโปรแกรมตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.5 สร้างชุดกิจกรรมแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สรุปได้ดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันโดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ ความคิดสร้างสรรค์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การประสานความร่วมมือ และการมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ

1.2 สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมโดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ ความคิดสร้างสรรค์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การประสานความร่วมมือ และการมีวิสัยทัศน์ตามลำดับ

1.3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยรวมและรายด้าน พบว่า มี ด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การประสานความร่วมมือ การมีวิสัยทัศน์ และความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สรุปได้แนวทางที่ต้องพัฒนาแบ่งเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การประสานความร่วมมือ 2) การมีวิสัยทัศน์ และ 3) ความคิดสร้างสรรค์ แต่ละหน่วยประกอบด้วย 1) หลักการ 2) คำชี้แจง 3) วัตถุประสงค์ 4) กระบวนการพัฒนา 5) เนื้อหา และ 6) และการวัดและประเมินผล และมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่มีผลสรุปว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดนั้น แสดงให้เห็นว่าควรจะต้องมีการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การประสานความร่วมมือ การมีวิสัยทัศน์และความคิดสร้างสรรค์ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้จากสรุปผลการศึกษาความต้องการจำเป็นที่มีสรุปผลด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนั้น อาจสะท้อนให้เห็นว่าในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหรือมีการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งถือเป็นผู้นำขององค์กรจะต้องมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นในทุกๆด้านโดยเฉพาะในด้านการเกี่ยวข้องกับการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารจัดการ เนื่องจากภาวะผู้นำมีความจำเป็นสำหรับผู้นำทุกระดับและทุกองค์การ (Kangpeng, S. and Choosorn, P., 2014) ผู้นำองค์กรจึงมีบทบาทสำคัญไม่เพียงผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น แต่ต้องมียุทธศาสตร์เพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้โดยสามารถจัดการกับความขัดแย้ง นั้นเพราะผู้นำ คือ ผู้ที่สามารถนำผู้อื่นก้าวไปข้างหน้าสู่จุดมุ่งหมายตามที่ตั้งไว้ โดยใช้ศักยภาพของความเป็นผู้นำที่มีอยู่ทั้งในด้านสภาพความสามารถ อิทธิพล ชีวิต และพฤติกรรม เพื่อส่งผลให้สามารถกำหนดทิศทางให้บุคคลที่ติดตามมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน ฉะนั้นผู้นำจึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการนำองค์กรหรือบุคคลไปสู่ความสำเร็จ มีความสามารถในการใช้อิทธิพลของตนเองหรือของตำแหน่งที่จะทำให้อื่นยอมรับปฏิบัติตาม เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กรร่วมกัน (Wisalaporn, S., 2003) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาที่จะต้องได้รับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งรวมถึงครู นักเรียน ผู้ปกครอง องค์กรต่างๆ และภาคประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ท้องถิ่นและโรงเรียน ซึ่งนั่นหมายถึงว่าปัจจัยสำคัญพื้นฐานที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในด้านการพัฒนาการศึกษาส่วนหนึ่งก็ คือ ในการจัดการศึกษาควรมีนโยบายที่ส่งเสริมความร่วมมือและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม เนื่องจากโลกยุคใหม่ที่ดูเหมือนว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะเชื่อมโยงกันตลอด นอกจากนี้แนวโน้มสำคัญในด้านการบริหารที่องค์กรต่างๆ จะเน้นเรื่องของความร่วมมือมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือจากภายในหรือภายนอกองค์กร ก็จะทำให้ลักษณะของผู้นำต้องเปลี่ยนไปเป็นการทำงานแบบให้ความร่วมมือกันเป็นเครือข่ายหรือระบบขนาดใหญ่มากขึ้น ถึงจะอยู่รอดและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อีกทั้งในอนาคต 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ.2560-2579) สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีแนวโน้มจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรง และฉับพลันในหลากหลายมิติ รัฐบาล

ปัจจุบันได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีกรอบแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาประเทศโดยต้องประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย ประกอบไปด้วย ด้านความมั่นคง การสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน การสร้างโอกาสความเสมอภาคและการเท่าเทียมกันในสังคม การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ และกำหนดเป็นนโยบายหลัก คือ Model Thailand 4.0 จากการเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายในการพัฒนาประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ยุคปัจจุบัน ทำให้ส่งผลกระทบต่อทุกวงวิชาชีพ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาซึ่งมีหน้าที่เป็นแหล่งให้ความรู้และผลิตบุคลากรให้ตรงกับความต้องการของสังคม ทั้งระดับโลกระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับท้องถิ่นและระดับชุมชน ดังนั้นทิศทางใหม่ ในการพัฒนาการจัดการศึกษาไทยสู่ยุค 4.0 จึงเป็นโจทย์สำคัญสำหรับการจัดการศึกษา และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พร้อมรับกับความท้าทายความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญมาก (Muktarakosa, S., et al., 2018)

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่สรุปในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) คำชี้แจง 3) วัตถุประสงค์ 4) กระบวนการพัฒนา 5) เนื้อหา และ 6) และการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับ (Jomhongpipat, Y., 2010) ที่ได้พัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนตามแนวปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มืองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ คือ วิสัยทัศน์ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ โครงสร้าง การวัดและประเมิน โปรแกรม [8] (Julsuwan, S., 2011) ที่ได้สรุปไว้ว่าองค์ประกอบของโปรแกรมที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาและมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ ซึ่งองค์ประกอบของโปรแกรมประกอบด้วย 1) หลักการและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมและเครื่องมือการพัฒนา 5) การวัดและประเมินผล (Tonchuea, C., 2012) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา อาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้โปรแกรมที่มีองค์ประกอบ 9 องค์ประกอบ คือ 1) คำชี้แจงในการใช้โปรแกรม 2) ความเป็นมาและความสำคัญของโปรแกรม 3) หลักการของโปรแกรม 4) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 5) เนื้อหาของโปรแกรม 6) กิจกรรมที่ใช้ในโปรแกรม 7) เทคนิคที่ใช้ในโปรแกรม 8) สื่อที่ใช้ในโปรแกรม และ 9) การวัดและประเมินผล และ (Thamtasananon, S., 2014) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสังเคราะห์องค์ประกอบของโปรแกรม ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการพัฒนา 5) การวัดและประเมินผล

ส่วนผลการประเมินชุดกิจกรรม ที่สรุปโดยรวมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดนั้น อาจเนื่องมาจากการแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ได้มีการดำเนินการเป็นไปตามกระบวนการวิจัย อีกทั้งกระบวนการต่างๆ ก่อนที่จะได้มาซึ่งแนวทางที่เป็นชุดกิจกรรมที่สมบูรณ์ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งการตรวจสอบและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งก็สอดคล้องกับ (Eisner, 1976) ที่ได้เสนอแนวคิดในการประเมินโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่จะเน้นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้ง เฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยในการพิจารณาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ตามวิจรรย์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน และเนื่องจากขั้นตอนการร่างโปรแกรมซึ่งเป็นการวัดคุณค่าไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใดๆ ได้นอกจากการใช้วิจรรย์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเท่านั้น บทหลักการที่เน้นความเชื่อถือว่าผู้ทรงคุณวุฒิ นั้นเที่ยงธรรมและมีวิจรรย์ญาณที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้น จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั้นเอง ดังนั้นการดำเนินการร่างศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยวิธีอิงผู้ทรงคุณวุฒินี้ถือว่าเป็นการประเมินทางการศึกษาที่เรียกว่า การวิพากษ์วิจารณ์ทางการศึกษานั้นเอง และการวิพากษ์วิจารณ์ดังกล่าวก็ต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิตามวิธีนี้นิยมใช้มากและมีความน่าเชื่อถือได้ เพราะถือว่าเป็นการตัดสินใจหรือการวิพากษ์วิจารณ์โดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ในศาสตร์สาขาหรือวิชาชีพนั้น ๆ เป็นอย่างดี เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ จึงส่งผลให้ชุดกิจกรรมแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งจะเป็นแนวทางให้หน่วยงานต้นสังกัดได้นำองค์ประกอบ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การประสานความร่วมมือ และการมีวิสัยทัศน์ ไปใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 สู่การพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป

1.2 ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ที่พบว่า การมีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญของการมีวิสัยทัศน์โดยต้องพัฒนาตนเองด้านนี้ และควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรมีการการมีวิสัยทัศน์ที่ดีในองค์กร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดและประเมินคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
- 2.2 ควรมีการวิจัยการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0
- 2.3 ควรมีการวิจัยโปรแกรมการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0

Reference

- Eisner, E. (1976). Educational Connoisseurship and Criticism: Their form and Functions in Educational Evaluation. *Journal of Aesthetic Evaluation or Education*, 10 :135-150.
- Jenkhwao, S. and Jenkhwao, S. (2017). Being a professional manager in the age of Thailand 4.0. *Nrru community research journal*. Vol. 11 No. 3, 2019.
- Jomhongpipat, Y. (2010). *Development of a program to develop teachers, leaders of learning management according to basic education reform guidelines*. Master's Thesis: Sakon Nakhon Rajabhat University.
- Julsuwan, S. (2011). *Leadership Development, Change of Support Executives public higher education institutions*. Master's Thesis: Maha Sarakham University.
- Kangpeng, S. and Choosorn, P. (2014). *Globalization Leadership*. Khon Kaen: Nana Wittaya.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement.
- Muktarakosa, S., Pangthai, S. and Suksomkit, E. (2018). The professionalism of the administrators of the Thailand education school 4.0. *Journal of Suvarnabhumi Institute of Technology*, Vol. 4 No. 2 (2018): July – December. P. 453-461.
- Pangthai, S. (2016). The role of school administrators in the 21st century. *College of asian scholars journal*. Vol. 6, No. 1 (January-June): p. 7-11.

- Pengsrisarn, B. (2018). Characteristics of educational administrators in the new century. *Journal of MCU Nan Review Vol. 2 Issue 2 July – December 2018*.
- Thamtasananon, S. (2018). *Development of a program to enhance learning leadership of basic education administrators*. Maha Sarakham: Maha Sarakham University.
- Tonchuea, C. (2012). *Development of Leadership Promotion Program of Vocational Education Student Organization Committee in Technical Colleges of Northeastern Region under the Office of Vocational Education Commission*. Master's Thesis: Sakon Nakhon Rajabhat University.
- Wisalaporn, S. (2003). *Educational leadership behavior*. (4nd ed). Bangkok: Thai Wattana Panich.
- Wisalaporn, S. (2008). *Education Management Conditions in the Southern Border Provinces*. Bangkok: Office of the Education Council Secretariat.

